Nové pohľady – Keramické reliéfy Veroniky Selingerovej pre komplex ZWIRN

4.6.2026 - Mátyás Zagyba | Slovenské centrum dizajnu

Keramická tvorba do architektúry a verejných priestorov – ako aj monumentálna tvorba celkovo – zažívala svoje najintenzívnejšie obdobie počas socializmu. Bola súčasťou takmer každej verejnej budovy, či už to boli školy, domy smútku alebo stavby občianskej vybavenosti.

Bolo to podmienené snahou o kultiváciu socialistickej spoločnosti1 a taktiež príslušnou legislatívou. Uznesenie vlády z roku 1965, nazývané aj ako „hlava päť“, ukladala túto povinnosť každej verejnej výstavbe. Od deväťdesiatych rokov sa však tento typ tvorby značne zredukoval. Absencia príslušnej legislatívy, ale aj celospoločenské zmeny či súčasné tendencie v keramike mohli byť dôvodmi výrazného poklesu tvorby nových výtvarných diel pre naše spoločné priestory. Treba však dodať, že v posledných pár rokoch sa monumentálna tvorba dostala znova do pozornosti, najmä v podobe mapovaní diel z druhej polovice 20. storočia. Dobre to odzrkadľuje množstvo vzniknutých bádateľských projektov, ktoré o tejto téme pojednávajú. Medzi najnovšími by sme mohli spomenúť Revíziu umenia (PGU Žilina, www.reviziaumenia.sk) či knihu Šiel som po meste a na ulici stálo: Umenie Banskej Bystrice v období socializmu 1948 – 1989. Záujem o umenie vo verejnom priestore (aj novovzniknuté) sa odzrkadľuje aj v koncepcii nového študijného programu Umenie vo verejnom priestore na Fakulte architektúry a dizajnu STU2, ale aj v minuloročnej zmene stavebnej legislatívy3, ktorá má za cieľ navrátiť výtvarné diela do architektonických projektov realizovaných so štátnou podporou. Jedným z mála súčasných projektov v oblasti monumentálnej keramiky sú reliéfy Veroniky Selingerovej pre polyfunkčný komplex budov ZWIRN v Bratislave, ktoré postupne realizuje už od roku 2023. Rozsiahly súbor diel pre vchodové priestory jednotlivých stavieb dopĺňa charakter architektúry. S autorkou keramických reliéfov sme sa rozprávali o ich vzniku, ale aj o súčasnosti a budúcnosti keramickej tvorby do architektúry.

Keramický reliéf, ZWIRN 1, pohľad z námestia, 2024. Foto: Matej Hakár

Vašu tvorbu si spájam najmä s autorskými úžitkovými objektmi z porcelánu, či už vo vlastnej réžii, alebo pod značkou štúdia N.O.B.U.S. Súčasný projekt je jedným z mála takéhoto typu vo vašom portfóliu. Kedy ste dostali možnosť na ňom spolupracovať?

Realizácii tohto projektu s ateliérom Compass Architekti predchádzala veľká túžba, vízia a prianie vytvoriť nejaké dielo do architektúry. Úprimne, mám pocit, že moja spolupráca s architektmi sa začala už na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Túžila som spolupracovať na veľkých keramických realizáciách. Hoci sa v tom čase objavili aj konkrétne ponuky, zľakla som sa ich a ustúpila som.

Počas rokov, keď som pracovala predovšetkým s porcelánom a vytvárala autorské úžitkové série, zhromažďovala som si obrazový materiál. Z neho som si vytvárala rešerš keramických realizácií u nás aj vo svete, a to ešte v čase, keď sa keramika v architektúre dala vyhľadávať len v knihách a časopisoch alebo ju bolo možné vidieť na vlastné oči. Dnes, s odstupom času, môžem povedať, že som hľadala odvahu a osobnostnú istotu. S vytvorenou rešeršou som plánovala oslovovať architektonické ateliéry a presviedčať ich o výnimočných vizuálnych aj technických možnostiach keramického materiálu. Zložku som mala pripravenú asi len z polovice – nikdy mi neprišla úplná a dostatočne reprezentatívna na prezentáciu.

Medzitým som realizovala obklad baru Yaska v Bratislave (2020), ktorý už dnes neexistuje, a následne autorský obklad kúpeľne a toalety v súkromnom bratislavskom byte. Ateliér Compass Architekti ma oslovil s ponukou spolupráce v roku 2018. Dali sme hlavy dokopy… a súbežne s realizáciou keramických orientačných šípok na námestí pred Pradiarňou 1900 sme pracovali aj na vstupných reliéfoch. Z pôvodne drobného keramického zásahu na začiatku projektu sa autorská keramika rozrástla na 35 m² na celej budove.

Keramický reliéf, ZWIRN 1, pohľad z ulice Košická, 2024. Foto: Matej Hakár

Ako sa vám podarilo presvedčiť developera, aby do toho išiel?

Najskôr musí existovať ochota robiť veci s odvahou a istou tvorivou neistotou, ktorá ich môže posunúť ďalej a prekvapiť. Bol to celý komplex vplyvov a súhry okolností. Schvaľovaniu predchádzali pravidelné stretnutia v Compasse a vyjasňovanie idey, spresňovanie návrhov. Projekt ako celok postupne rástol a krok za krokom si budoval svoju finálnu podobu – a spolu s ňou aj podobu keramických obkladov. Čo presne presvedčilo developera? Tak azda kvalita projektu!… a tiež presvedčivá a charizmatická prezentácia autorov budov, ktorí s návrhmi predstúpili pred investora. Každá budova v komplexe ZWIRN má svojho manažéra a ten, pokiaľ sa nemýlim, dokáže ovplyvniť konečný vzhľad, rozhoduje o financiách a zároveň ich aj prerozdeľuje. Najdôležitejšiu úlohu podľa mňa zohrala názorová zhoda architektov z Compassu a manažéra budovy Adama Filu. Ten ako tvorivá osobnosť projekt pre budovu ZWIRN 1 svojím nadšením schválil, podporil a ďalej prezentoval.

Veronika Selingerová pri tvorbe. foto: archív autorky

Celý článok nájdete v časopise Designum 1/2026 na s. 20. Viac informácií o predaji časopisu Designum.

https://scd.sk/clanky/nove-pohlady-keramicke-reliefy-veroniky-selingerovej-pre-komplex-zwirn